

VOL VIURE EN  
#CATALUNYALLIBERTAT

# ERC alerta d'una "crisi" si Sánchez no lidera el diàleg

■ Marta Rovira vaticina que l'independentisme guanyarà legitimitat si l'Estat veta el referèndum i l'amnistia ■ Republicans i JxCat debaten ara sobre el nom formal que cal donar a les converses

F.E.  
BARCELONA

Quan encara falten més de dues setmanes perquè el govern de la Generalitat i el govern estatal es reunixin al voltant d'una taula per tractar sobre el conflicte català, totes les parts continuen marcant posició sobre els múltiples fronts que encara hi ha oberts al voltant d'aquestes converses. Un és qui formarà part de cadascuna de les delegacions. Doncs bé, ERC va voler deixar clar ahir que volen que sigui una cimera al més alt nivell i, donant per descomptat que Pere Aragonès hi serà, demanen que el president espanyol faci exactament el mateix. "Cal que el govern espanyol en ple s'assegui a la taula de negociació, si no és una situació claríssima de crisi en aquest procés", va advertir ahir la secretària general dels republicans, Marta Rovira, en una entrevista radiofòni-



La secretària general d'ERC, Marta Rovira, sosté que Pedro Sánchez ha de ser tant sí com no a la taula de negociació ■ EPA

ca.

Un dels altres aspectes centrals que han de definir la trobada, i sobre el qual tampoc hi ha acord entre els dos executius, és sobre què cal parlar. Rovira va reiterar ahir que la part catalana plantejarà la celebració d'un referèndum per a l'exercici del

dret a l'autodeterminació, així com l'amnistia per a tots els represaliats del procés. Conscient que a La Moncloa no volen sentir a parlar ni d'una cosa ni de l'altra, la dirigent d'ERC va vaticinar un embat amb l'Estat que obriria un nou escenari polític. "Si no obtenim el dret d'autodeter-

minació ni l'amnistia, podem assolir molta legitimitat, després d'haver explorat el procés de negociació del conflicte polític", va reflexionar, alhora que va vaticinar que "aquest procés de negociació pot fer caure la bena dels ulls de molta gent si el govern espanyol no es posa al costat

## La frase

“Cada vegada que usem el terme ‘taula de diàleg’ rebaixem i abaratim la posició del govern”

Marta Rovira  
SECRETÀRIA GENERAL D'ERC

dels grans consensos del país... El procés en què estem torna a ser un aparador privilegiat en l'àmbit internacional", va reblar.

Les friccions que hi pugui haver al voltant d'aquestes converses, però, no són només entre governs. A les mateixes files independentistes, i més concretament entre ERC i JxCat, hi ha diferències, i no de matís, sobre què es pot esperar de tot plegat i amb quina actitud cal anar-hi. La mateixa Marta Rovira va afegir ahir un nou element de discussió, com és el de la denominació que cal donar a la cimera, una qüestió que va molt més enllà de la semàntica ja que un o altre mot defineixen la categoria política que es vol donar al procés. "Cada vegada que usem aquest terme, *taula de diàleg*, crec que rebaixem i abaratim la posició del govern. No volem que el govern vagi a aquesta *taula de negociació* [aquest és el nom que se li hauria de donar, segons ella] només a parlar, a dialogar i a passar el temps", va reflexionar. Unes paraules que es contraposen amb les que el secretari general de JxCat, Jordi Sánchez, havia dit un dia abans, en què va advertir del "gran risc que el PSOE vulgui usar aquesta taula de diàleg per a una foto i dividir l'independentisme". ■

# Millán Astray venç la mestra de Manresa

**MEMÒRIA** • Justa Freire (Zamora, 1896 - Madrid, 1965) va deixar Madrid el 1954 per ser professora de l'escola Pare Algué a la capital del Bages **CANVI** • L'Ajuntament madrileny acaba d'esborrar-la per restituir el carrer al fundador de la legió espanyola

David Portabella  
MADRID

El mateix dia que a París Félix Bolaños, ministre de la Presidència, ofería un homenatge a La Nueva –la divisió de republicans a les ordres del general Leclerc que va alliberar França el 1944 amb carros de combat batejats amb noms com ara el *Gernika* o l'*Ebre*–, Madrid glorificava el crit de "visca la mort!". Al barri de La Latina, dos operaris de l'Ajuntament de Madrid armats amb una escala i un trepant van retirar la placa del carrer Maestra Justa Freire i hi van col·locar la del seu nou nom: carrer del General Millán Astray. A més de ser una professora des-

tacada de la Segona República i una de les poques dones que van impartir classes en un col·legi masculí, Justa Freire Méndez (Moraleja del Vino, Zamora, 1896 - Madrid, 1965) va deixar la seva empremta educativa a Catalunya: l'1 de setembre del 1954 va ser nomenada professora a l'escola Pare Algué de Manresa, com es recull a la fitxa que en conserva la Fundació Pablo Iglesias, fins que el 1958 va tornar a Madrid.

L'homenatge de Madrid a una mestra il·lustra no va arribar fins al 2017, quan el ple de l'Ajuntament –amb Manuela Carmena com a alcaldessa– va aprovar eliminar 52 noms de carrers i de places que enlletien el franquisme o hi guardaven



El carrer Maestra Justa Freire, al barri de La Latina de Madrid, porta des de dimarts el vell nom de General Millán Astray ■ JUAN CARLOS HIDALGO / EFE

relació. Havien passat deu anys de l'aprovació de llei de memòria històrica (2007) de José Luis Rodríguez Zapatero i Millán Astray era retirat en favor d'una dona de l'ensenyament que el 1939 va ser empresonada pel franquisme. La Fundació Francisco Franco i més tard la Plataforma Patriòtica Millán Astray van presentar denúncies als jutjats i el llarg procés es va acabar el 13 de maig amb la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid que els dona la raó i obliga a restituir el nom del fundador de la legió –que va topar amb Miguel de Unamuno al paranimf de Salamanca– aduint que no va participar en el cop d'estat del 1936. I la ferida de Madrid arriba a Manresa. ■

VOL VIURE EN  
#CATALUNYALLIBERTAT

# “Que no parleu català!”

**COMBAT** • El secessionisme lingüístic que Casado va agitar a les Illes presenta un llarg recorregut també al País Valencià i la Franja, on hi lluiten amb desigual èxit **GRUPS** • Induïts pel postfranquisme, blaverisme i gonellisme semblen avui en declivi

**Òscar Palau**  
PRADA

Les paraules del líder estatal del PP, Pablo Casado, el 25 de juliol passat encara ressonen entre els *hits* de l'esperpent estival: “Que no parleu català: parleu mallorquí, parleu menorquí, parleu eivissenc, parleu formenter... i aquesta cultura no és apèndix de ningú, no sou Països Catalans!”, etzibava en un míting a Palma. I es va quedar tan ample. L'intent de l'espanyolisme de dividir la llengua catalana per debilitar-la, amb la indissimulada intenció final de destruir els Països Catalans, no és pas nou, ni exclusiu de les Illes. Les maneres de fer s'han reproduït, encara amb més èxit, al País Valencià i també a la Franja de Ponent, tal com va quedar clar en un curs a Prada sobre la lluita contra la unitat del català, impulsat per l'activista de Calaceit Joaquim Monclús, i on van participar també l'escriptor i filòleg valencià Víctor G. Labrado i el lingüista balear Bernat Joan.

A les Illes, quatre destacats franquistes de l'elit local fundaven el 1977 el col·lectiu Pep Gonella, que amb l'altaveu d'*El Dia de Balears* iniciaven una croada per presentar el mallorquí com a llengua diferent, manipulant o tergiversant documents d'autors com Antoni M. Alcover. “El gonellisme apareix com a escriptorialles en un moment que el català sembla que es podrà normalitzar”, analitza Joan. L'Estatut, això sí, va acabar respectant la denominació, en consagrar que “la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, serà oficial”. Així, amb dues comes entremig, contra els secessionistes lingüístics que no n'hi volien. “Això



L'activista de la Franja Joaquim Monclús, la setmana passada, a la Universitat Catalana d'Estiu ■ Ò.P.J.

ha tingut molta importància després, i avui ja es té assumit i tothom parla de català”, destaca Joan. Els grupuscles anticatalans, això sí, seguien lluitant contra la immersió, o assimilant catalanisme i feixisme. Fins i tot als anys vuitanta, un dels seus dirigents, Jaime Martorell, va posar una bomba en un repetidor de TV3. El van condemnar a uns pocs mesos de presó. Després van aparèixer entitats com Educación Plis, que s'uniria a col·lectius similars de la Franja i el País Valencià per crear la plataforma No Hablamos Catalán. “Deu ser l'única al món que reivindica la ignorància”, ironitza Joan. Sota la presidència de José Ramón Bauzá, ja a la segona dècada del segle XX, l'hostilitat contra el català saltaria a la política, i la dreta local es va fer seu el discurs blaver, per bé que avui hi és residual. Només la Fundació Jaume III, Sa Fundació des de fa un any i mig, discuteix ara

la unitat de la llengua, i amb arguments tebis. “Els que diuen que no es parla català a les Illes solen ser gent que ni el parla ni el vol parlar, i això els fa perdre legitimitat”, clou el lingüista, que ho compara amb els blavers: “Els que diuen que són llengües diferents, mai la fan servir.”

“Casado aplica una fórmula d'èxit que els ha donat bon rendiment al País Valencià des del 1977, quan va fer eclòsió el blaverisme”, reflexiona també Labrado, que assegura: “Són frases molt pensades; dividir la llengua en totes les variants dialectals és una estratègia que pot donar resultats als que volen l'espanyol com a llengua única.” Això sí, creu que a les Balears “ho tenen més difícil” que al País Valencià, on ha tingut un èxit relatiu: l'Estatut parla de “valencià”, i encara avui els organismes oficials de l'Estat el tracten, per a vergonya científica, com una llengua diferent del català. Curiosa-

**Crit des de la Franja.** L'historic activista cultural Joaquim Monclús alerta que la llengua està en regressió a la Franja, que no es fa res per prestigiar-la i amb ella es pot perdre tota la memòria històrica comuna amb Catalunya. “Demanaria que els polítics que se senten del país, independentistes o no, cuidin també els Països Catalans, perquè sense el seu ajut els poderosos espanyols se'ns mengen”, crida Monclús, que lamenta també la connivència socialista.

ment, el blaverisme es llança el mateix any que el gonellisme balear, amb missatges castellanitzats en plena transició que deien que “per ser un bon valencià s'havia de ser anticatalà”. “Va ser una operació d'Estat”, remarca Labrado, que recorda la impunitat amb què van actuar els blavers els anys posteriors. Això sí, segons ell, Catalunya havia tingut fites com la Renaixença, la Mancomunitat o l'Estatut del 32 que no s'havien guanyat al País Valencià, i això ho va facilitar, perquè a la mort de Franco les grans ciutats ja estaven en una profunda castellanització i només hi havia hagut el contrapunt del *Nosaltres els valencians* de Joan Fuster, que seria apartat per la premsa del règim.

A la Franja, explica Monclús, tothom era de llengua i cultura catalana, “però el problema és l'administració aragonesa”. Ja des dels segles XIX i XX s'ataca el català a l'escola i es parla de *chapurriau* per menystenir-lo. Després que no fos reconegut a l'Estatut aragonès, als anys vuitanta sorgeix l'Associació Cultural del Matarranya, que Monclús va reflectar el 2017 i ara actua en xarxes i munta actes culturals per defensar el català. En algun cas, això sí, ho fa per contrarestar el PP i el PAR, partits molt bel·ligerants des dels anys 2000, ja que no en van tenir prou d'esquarterar vuit segles d'unitat de la diòcesi de Lleida amb la segregació de parròquies, i el 2013 van inventar-se la “llengua aragonesa pròpia de l'àrea oriental” (Lapao) per evitar dir català i han recuperat el *chapurriau*, que impulsa també una associació d'Amics del Chapu que fins i tot dona premis i organitza actes. “Volen eliminar el català”, resumeix. Des de fa segles... ■

## Turull participa en el tall 500 de la Meridiana

**Redacció**  
BARCELONA

L'exconseller de la Presidència Jordi Turull va voler participar ahir en el tall número 500 de l'avinguda de la Meridiana de Barcelona, una acció distinguda en favor de la independència de Catalunya i, en el seu moment, també per

reclamar la llibertat dels presos, que es porta a terme diàriament en aquest enclavament de la capital. En un parlament als manifestants, Turull els va agrair la “persistència diària i setmanera setmana”, alhora que va fer una crida al conjunt de l'independentisme a tornar a les mobilitzacions.

“Per tornar-ho a fer, cal tornar-hi a ser. I vosaltres no hi tornareu ser: hi heu estat, hi sou i hi sereu. I per això vosaltres, la gent de la Meridiana, sou un exemple”, va exclamar l'exconseller. Organitzats per la plataforma Meridiana Resisteix, els talls també són reivindicats com una icona per entitats com l'ANC. ■



Jordi Turull en el tall que es va fer ahir, el número 500, a la Meridiana ■ JOSEP LOSADA